

Digitalisering av den europeiska industrin

2016/17:FPM24

Näringsdepartementet

2016-08-10

Dokumentbeteckning

KOM(2016) 180

Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionskommittén "Digitalisering av den europeiska industrin- Hur vi kan utnyttja den digitala inre marknadens alla möjligheter"

Sammanfattning

Meddelandet om digitalisering av den europeiska industrin syftar till att stärka EU:s konkurrenskraft inom digital teknik och hjälpa industrin att till fullo dra nytta av alla möjligheter som digital innovation erbjuder. Meddelandet bygger på strategin för en digital inre marknad, vilken syftar till att stärka europeisk tillväxt och konkurrenskraft genom att tillvarata digitaliseringens möjligheter, och beskriver åtgärder för att stärka strategins industri- och innovationsdel. Meddelandet innehåller åtgärder inom fyra huvudområden: 1) att skapa en ram för samordning av initiativ för digitalisering av industrin, 2) medinvestering för att främja Europas digitala innovationskapacitet, 3) ändamålsenliga rättsliga ramvillkor, och 4) humankapital som har nödvändig kompetens och är redo för den digitala omvandlingen. Flera av EU:s medlemsstater har redan strategier för att stödja digitaliseringen av industrin, men kommissionen anser att det behövs en övergripande strategi på EU-nivå. Detta för att undvika fragmentiserade marknader och för att dra nytta av den digitala utvecklingen. Regeringen välkomnar huvuddragen i meddelandet som ett led i genomförandet av strategin för en digital inre marknad. Digitaliseringen av industrin är en prioriterad fråga för Sverige och det är angeläget att frågan också kommer på EU och medlemsstaternas agenda.

1.1 Ärendets bakgrund

Digitala tekniska framsteg, som sakernas internet, 5G, datormoln, dataanalys och robotteknik håller på att i grunden förändra produkter, processer och affärsmodeller inom alla sektorer.

Industrins digitaliseringsgrad varierar mellan olika sektorer, i synnerhet mellan högteknologiska och mer traditionella områden. Den varierar också mellan olika medlemsstater och regioner. Det finns också stora skillnader mellan stora företag och små och medelstora företag (SMF). De allra flesta SMF:s och medelstora börnoterade företag har halkat efter när det gäller att ta till sig digitala innovationer. Kommissionen menar att den europeiska industrin därmed riskerar att hamna på efterkälken när det gäller att lägga själva grunden till en digital framtid.

Flera av EU:s medlemsstater har redan strategier för att stödja digitaliseringen av industrin, men kommissionen anser att det behövs en övergripande strategi på EU-nivå. Detta för att undvika fragmentiserade marknader och för att dra nytta av den digitala utvecklingen, t.ex. sakernas internet. Meddelandet bygger på strategin för en digital inre marknad (se Faktapromemoria 2014/15:FPM35), vilken syftar till att stärka europeisk tillväxt och konkurrenskraft genom att tillvarata digitaliseringens möjligheter. Meddelandet om digitalisering av den europeiska industrin beskriver åtgärder för att stärka strategins industri- och innovationsdel.

Meddelandet ingår i ett paket med totalt fyra meddelanden som presenterades den 19 april 2016. De andra tre meddelandena rör ett europeiskt initiativ för molnbaserade tjänster (se Faktapromemoria 2015/16:FPM85), prioriteringar för informations- och kommunikationsteknisk standardisering på den digitala inre marknaden (se Faktapromemoria 2015/16:FPM86) samt en handlingsplan för europeisk e-förvaltning (se Faktapromemoria 2015/16:FPM83).

1.2 Förslagets innehåll

Meddelandet om digitalisering av den europeiska industrin syftar till att stärka EU:s konkurrenskraft inom digital teknik och hjälpa industrin att till fullo dra nytta av alla möjligheter som digital innovation erbjuder.

1.2.1 Åtgärder för att skapa en ram för samordning av initiativ för digitalisering av industrin

Under 2016 kommer kommissionen att tillsammans med medlemsstaterna och industrin att inrätta en ram för att i) främja samordningen mellan EU:s och medlemsstaternas digitaliseringsinitiativ, ii) mobilisera intressenter och resurser i hela värdekedjan för åtgärder för att uppnå en digital inre marknad

samt iii) utbyta goda erfarenheter. Detta ska genomföras genom rundbordssamtal på hög nivå och ett årligt europeiskt forum som ska samla intressenterna från hela de digitala värdekedjorna.

Kommission ska regelbundet rapportera hur åtgärderna utvecklas och under 2016 upprätta en förteckning över nationella och regionala initiativ och prioriteringar.

1.2.2 Åtgärder för medinvestering för att främja Europas digitala innovationskapacitet

Främjande av privata investeringar i digitala innovationer inom samtliga industrisektorer i EU är en stor utmaning som måste lösas på nationell, regional och EU-nivå. I meddelandet presenterar kommissionen tre initiativ för att få igång ytterligare investeringar:

Digitala innovationsknutpunkter i hela Europa

Digitala kompetenscentrum, t.ex. forsknings- och teknikorganisationer och universitetslaboratorier, erbjuder industrin anläggningar för experiment med och test av digitala innovationer. Områden med starka kluster inom digital industri kännetecknas av mycket höga innovationsnivåer. EU-åtgärder som stödjer sådana kompetenscentrum har visat sig öka konkurrenskraften hos befintliga industrier och leda till att företagen tar fram nya digitaliserade produkter och tjänster.

Kommissionen avser därför att inom ramen för Horisont 2020, under de närmaste fem åren, avsätta 500 miljoner euro till digitala innovationsknutpunkter inom följande områden:

- nätverk och samverkan mellan digitala kompetenscentrum och klusterpartnerskap
- stöd till gränsöverskridande samverkan när det gäller digital innovativ experimentverksamhet
- utbyte av bästa praxis och utarbetande av en kompetenskatalog
- mobilisering av regioner utan digitala innovationsknutpunkter så att de går med och avsätter medel
- mer omfattande användning av offentlig upphandling av innovationer för att förbättra den offentliga sektorns effektivitet och kvalitet.

Kommissionen kommer också att inrätta en tematisk plattform för smart specialisering avseende industriell modernisering.

Kommissionen uppmanar också medlemsstater och regioner att investera i digitala innovationsknutpunkter och skapa incitament för industrin att ta till sig digitala innovationer och främja synergieffekter med annan möjliggörande teknik.

Kommissionen vill främja samordningen mellan de stora men fragmentiserade forsknings-, utvecklings- och innovationsinsatser som görs inom viktiga digitala teknikområden. Detta kan uppnås genom att man stärker den samordnande funktionen för de offentlig-privata partnerskap som inrättats genom Horisont 2020, så att de fungerar som ramar för sammanläggning och ekosystem för digital industriell innovation. Till exempel genom storskaliga sammankopplade projekt.

Kommissionen kommer i samarbete med medlemsstaterna att inrikta en betydande del av de offentlig-privata partnerskapen och de nationella investeringarna på sektorsövergripande och integrerade digitala plattformar och ekosystem. Ett antal initiativ planeras av kommissionen för att stödja skapandet av framtidens digitala plattformar. Några exempel är: ledarskap inom sakernas internet, dataplattformar, den uppkopplade smarta fabriken, samt uppkopplad och automatiserad körning.

Industrin och EU planerar redan att under de närmaste fem åren totalt investera mer än 20 miljarder euro i offentliga-privata partnerskap inom den digitala sektorn för att stödja strategiska forsknings- och utvecklingsagendor¹. Tack vare det nationella stödet till forskning och innovation inom IKT (Informations- och kommunikationsteknik) kan de totala investeringarna uppgå till 35 miljarder euro under de närmaste fem åren, om medlemsländerna avsätter minst 3 miljarder euro per år till dessa strategier, inbegripet finansieringsmöjligheterna från Europeiska fonden för strategiska investeringar (Efsi) och de europeiska struktur- och investeringsfonderna (Esi).

Standardisering: prioritering samt intensifierade insatser avseende referensarkitektur och försöksverksamhet

IKT-standarder gör att produkter och tjänster kan kopplas upp sömlöst över gränser och mellan teknikuttyper. En effektiv standardisering för digital teknik är därför avgörande för digitaliseringen av den europeiska industrin och en nyckelfaktor för den digitala inre marknaden.

Kommissionen presenterar i ett separat meddelande ett antal åtgärder som syftar till att förenkla standardiseringsförfarandet (se Faktapromemoria 2015/16:FPM86). Den första åtgärden handlar om en strategisk fokusering på centrala tekniska byggstenar. I meddelandet fastställer man fem områden som ska prioriteras i standardiseringen: 5G, datormoln, sakernas internet, datateknik och it-säkerhet. Detta strategiska fokus ska understödjas av en resultatmekanism som bygger på en regelbunden övervakning från kommissionens sida, en kontinuerlig politisk dialog mellan kommissionen

---

¹ Det omfattar ca 5 miljarder euro som redan planerats i och med att EU stödjer offentlig-privata partnerskap inom Horisont 2020 samt de ca 15 miljarder euro av privata investeringar som industrin har avsatt för dessa partnerskap.

1.2.3 Åtgärder för att få ändamålsenliga rättsliga ramvillkor

Den snabba utvecklingen och användningen av digital teknik kan göra det nödvändigt att modernisera den rättsliga ramen i EU. I strategin för den digitala inre marknaden² finns åtgärder som är nödvändiga för digital innovation inom industrin. Strategin för den digitala inre marknaden omfattar allt från dataskydd och datasäkerhet till tillgång till nätverk och molninfrastruktur av hög kvalitet. Det kan emellertid uppkomma ytterligare behov av att förtydliga och anpassa lagstiftningen. Det kommer att göras som ett led i kommissionens Refit-program för bättre lagstiftning.

Under 2016 kommer kommissionen, med stöd av industrin och medlemsstaterna, att föreslå ett initiativ för fritt flöde av data inom EU för att undanröja eller förhindra omotiverade lokaliseringsskrav i nationella bestämmelser. Kommissionen kommer också att granska problem med äganderätt och användning av data som genereras i industriella sammanhang och data som genereras av sensorer och andra insamlingsanordningar.

Kommissionen avser också att utreda de rättsliga ramarna för tillämpningar på områdena autonoma system och sakernas internet, i synnerhet säkerhets- och ansvarsbestämmelser och de rättsliga villkoren för att tillåta storskaliga tester i verkliga miljöer.

Kommissionen kommer också att inleda ett offentligt samråd om säkerhet för appar och annan programvara som inte är inkapslad och som inte omfattas av sektorslagstiftning. Kommissionen kommer därefter att analysera behovet av ytterligare åtgärder på EU-nivå.

1.2.4 Åtgärder för att få humankapital som har nödvändig kompetens och är redo för den digitala omvandlingen

Den digitala omvandlingen håller på att ändra arbetsmarknadens struktur och arbetets innehåll. Det finns en oro för att dessa förändringar kan påverka arbetsvillkor, inkomstnivåer och inkomstfördelning. Kommissionen kommer tillsammans med samtliga intressenter, såsom medlemsstaterna, industrin, arbetsmarknadens parter och utbildningsleverantörer, att hantera dessa frågor som ett led i dialogen med arbetsmarknadens parter om digitaliseringens konsekvenser för arbetet.

År 2013 startade kommissionen en bred koalition för digitala arbetstillfällen³. Koalitionens syfte är att öka tillhandahållandet av digitala färdigheter genom

---

² KOM(2015) 192

³ Grand Coalition for Digital Jobs, <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/grand-coalition-digital-jobs>

att få intressenter att erbjuda IKT-utbildningar, lärlingsplatser, praktikplatser och vidta åtgärder för att underlätta rörlighet och uppmuntra ungdomar att välja studier och arbete inom IKT. Kommissionen vill nu stärka industrins och forskningsorganisationernas roll i den stora koalitionen och verka för ytterligare åtgärder från industrin.

Omkring 40 % av arbetstagarna i EU har bristande digitala färdigheter och det finns en växande klyfta mellan efterfrågan på och tillgången till arbetskraft med digital kompetens. Kommissionen kommer arbeta med att förbättra förståelsen av den nya teknikens krav vad gäller färdigheter, även inom Horisont 2020, och främja utvecklingen av digitala färdigheter och partnerskap för kompetens inom ramen för Agendan för ny kompetens för Europa⁴. Kommissionen avser också att engagera de digitala innovationsknutpunkterna i de färdigheter som behövs för medelstora börsnoterade företag och SMFs.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Inte aktuellt då meddelandet inte innehåller några konkreta lagstiftningsförslag.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Det föreslagna åtgärderna förväntas mobilisera nästan 50 miljarder euro i offentliga och privata investeringar de närmste fem åren. Baserat på den planerade verksamheten inom Horisont 2020 uppgår COSME (EU:s konkurrenskraftsprogram som ger stöd och hjälp till SMF:s) och nationella offentliga och privata insatser till omkring 35 miljarder euro, regionala investeringar i innovationsknytpunkter upp till 5 miljarder euro och medinvestering i inledande produktionskapacitet till 10 miljarder euro. Åtgärderna påverkar dock inte EU-budgeten under de kommande fem åren eftersom finansiering då förutsätts komma från budgeten för Horisont 2020 och eventuellt andra befintliga program.

Eventuella budgetära konsekvenser för Sverige ska hanteras inom ram.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen välkomnar huvuddragen i meddelandet som ett led i genomförandet av strategin för en digital inre marknad.

---

⁴ Eng: New Skills Agenda for Europe,
<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1223&langId=en>

Digitaliseringen av industrin är en prioriterad fråga för Sverige och det är angeläget att frågan också kommer på EU:s och medlemsstaternas agenda. Det är positivt att kommissionen tar initiativ till samordning av nationella strategier för att digitalisera industrin och att främja utbyte av goda erfarenheter mellan medlemsländerna. De förslag på prioriteringar som kommissionen föreslår inom digitala innovationsknutpunkter, så som stöd till gränsöverskridande samverkan när det gäller innovativ experimentverksamhet och mer omfattande användning av offentlig upphandling, är inriktningar som ligger väl in linje med svenska prioriteringar. När det gäller digitalisering av industrin finns det anledning att fokusera på SMF:s som står inför särskilda utmaningar när det gäller att ta till sig digitaliseringens möjligheter och omsätta dem i sin affärsverksamhet.

Det är positivt att kommissionen lyfter fram vikten av att modernisera regelverket för att få ändamålsenliga rättsliga ramverk genom att förtydliga och anpassa lagstiftningen som en del i det pågående Refit-arbetet.

För att öka sysselsättningen och möta industrins behov av kompetens är det viktigt att utbildningssystemet kan möta de behov som finns. Bristen på arbetskraft med lämplig kompetens är en av de största utmaningarna och tillväxthindren för industrin idag. Även om kompetensförsörjningssystem främst är en nationell fråga, är det viktigt att även arbeta med detta på EU-nivå, vilket också lyfts fram i meddelandet.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Medlemsstaternas ståndpunkter är inte kända.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Institutionernas ståndpunkter är inte kända.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Meddelande har inte skickats på remiss.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Kommissionen skriver att den rättsliga grunden kommer att granskas och anpassas vid behov, men meddelandet innehåller inga konkreta lagstiftningsförslag. Därmed är frågan om rättslig grund inte aktuell.

Kommissionens meddelande innehåller inga konkreta lagstiftningsförslag. Därmed är frågan om subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen inte aktuell.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Kommissionen avser att inleda dialog med medlemsländerna under 2016, i syfte att diskutera hur initiativet att digitalisera den europeiska industrin kan genomföras.

4.2 Fackuttryck/termer

Sakernas internet (från engelskans Internet of things) är vardagsföremål som hushållsapparater, kläder och accessoarer men även maskiner, fordon och byggnader som har försetts med inbyggda elektroniska delar, såsom sensorer, datorer och internetuppkoppling vilket gör att föremålen kan spara och utbyta data.

Datormoln, även kallat molntjänster eller molnet, är IT-tjänster som tillhandahålls över Internet, i synnerhet funktioner som traditionellt sköts på egna datorer men genom molnet sköts av någon annan. Det kan till exempel handla om tillämpningstjänster, serverprogram och lagring av data.